

ISO 14001 - YMPÄRISTÖJÄRJESTELMÄN LUOMINEN AUTOLIIKKEESSÄ

Tuomas Mörk

Opinnäytetyö
Huhtikuu 2012
Auto- ja kuljetustekniikka
Auto- ja korjaamotekniikka

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU
Tampere University of Applied Sciences

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Auto- ja kuljetustekniikka
Auto- ja korjaamotekniikka

TUOMAS MÖRK

ISO 14001 -ympäristöjärjestelmän luominen autoliikkeessä

Opinnäytetyö 44 sivua, josta liitteitä 18 sivua
Huhtikuu 2012

Ympäristöasioiden tunteminen ja ympäristönsuojelun korkea taso ovat perusvaatimuksia nykypäivän korjaamolla. Yrityksen tulee tuntea aiheuttamansa kuorma ympäristölle ja pyrkiä vähentämään sitä. Kansainvälisen standardin mukaisen ympäristöjärjestelmän rakentaminen on hyvä tapa osoittaa oma kiinnostuksensa ympäristönsuojeluun ja kestävään kehitykseen.

Tämän työn tarkoituksena oli päivittää Järvenpään Auto-Arita Oy:n edellinen ympäristöjärjestelmä, AKL vihreä kirja, laajempaan ja tunnetumpaan ISO 14001 -ympäristöjärjestelmään. ISO 14001 on maailman käytetyin ympäristöjärjestelmämalli, joka ottaa myös huomioon standardin ISO 9001 asettamat vaatimukset. Työ esittää ISO 14001 -ympäristöjärjestelmän asettamat vaatimukset yritykselle ja opastaa niiden soveltamisessa.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Automobile and transport engineering
Automobile and garage engineering

TUOMAS MÖRK

Creating an ISO 14001 -environmental management system in automobile garage

Bachelor's thesis 44 pages, appendices 18 pages
April 2012

The knowledge of environmental matters and high level of environmental protection are basic requirements in today's automobile garage. A company must recognize its burden to the environment and strive to lower it. Building an internationally standardized environmental management system is a good way to show your interest in environmental protection and sustainable development.

The meaning of this work was to update the previous environment system, AKL Vihreä Kirja, to a wider and better known ISO 14001 -environmental management system in Järvenpään Auto-Arita Oy. ISO 14001 is the world's most used environmental management system which is also compatible with ISO 9001 -quality standard. This work introduces the requirements of ISO 14001 to a company and guides on using them.

Key words: iso, 14001, environmental, management

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	JÄRVENPÄÄN AUTO-ARITA OY	6
3	YMPÄRSITÖJÄRJESTELMÄT	7
3.1	AKL-vihreä kirja.....	7
3.2	ISO 14001	8
4	YLEISET VAATIMUKSET JA SUUNNITTELU.....	10
4.1	Ympäristöpolitiikka	10
4.2	Ympäristönäkökohdat	10
4.3	Lakisäätöiset ja muut vaatimukset	11
4.4	Päämäärät ja tavoitteet	12
5	JÄRJESTELMÄN TOTEUTTAMINEN JA TOIMINNOT	13
5.1	Resurssit ja vastuut	13
5.2	Pätevyys ja Koulutus	13
5.3	Viestintä	14
5.4	Dokumentointi ja asiakirjojen hallinta.....	15
5.5	Toimintojen ohjaus	15
6	TARKASTUKSET JA KORJAAVAT TOIMENPITEET	17
6.1	Vaatimusten täyttyminen	17
6.2	Poikkeamat, sekä korjaavat ja ehkäisevät toimenpiteet.....	17
6.3	Sisäinen auditointi.....	18
6.4	Johdon katselmus	19
7	SERTIFIOINTI	20
7.1	Auditoinnit	20
7.2	Seuranta	21
8	POHDINTA.....	22
8.1	Ympäristöjärjestelmän luominen Järvenpään Auto-Arita Oy:ssä	22
8.2	Ympäristöjärjestelmä	24
	LÄHTEET	25
	LIITTEET	26
	Liite 1. Järvenpään Auto-Arita Oy:n ympäristökäsikirja	26

1 JOHDANTO

Ympäristöasiat ovat nykyään suuressa roolissa autoliikkeissä. Yrityksen tulee ottaa huomioon aiheuttamansa kuorma ympäristölle ja pyrkiä vähentämään sitä. Kaikentyyppiset yritykset haluavat saavuttaa hyvän ympäristösuojelun tason ja osoittaa sitä valvomalla ja ohjaamalla ottavansa vastuun ympäristöstään. Tähän yrityksiä ajaa myös kiristynyt lainsäädäntö, ympäristönsuojelun kehitys sekä sidosryhmien kasvava huoli ympäristöstä ja kestävästä kehityksestä.

Kansainvälisen standardoidun ympäristöjärjestelmän avulla yritys voi kehittää ja toteuttaa toimintapolitiikkaansa, ottaen huomioon ympäristövaikutukset. Standardin on tarkoitus soveltua kaikentyyppisille ja -kokoisille organisaatioille.

Työssä keskitytään ensin esittelemään ISO 14001 -standardin vaatimukset ja opastamaan niiden soveltamisessa. Ympäristöjärjestelmän rakentaminen on jaettu kolmeen osaan, jotka ovat suunnittelu, toteutus ja ylläpito. Työ esittelee myös ympäristöjärjestelmän sertifiointin ja sen eri vaiheet.

2 JÄRVENPÄÄN AUTO-ARITA OY

Järvenpään Auto-Arita Oy on toimintansa vuonna 2002 aloittanut täyden palvelun Toyota-autotalo, joka myy, huoltaa ja korjaa Toyota-merkkisiä henkilö- ja tavara-autoja. Yritys kuuluu Catamount -konserniin, johon kuuluvat myös Sports Car Center, sekä Autoservia. Yritys sijaitsee Järvenpään Terholassa ja on Keski-Uudenmaan johtava Toyota-merkkiliike.

Yritys työllistää noin 20 henkilöä, joista mekaanikkoja on kymmenen ja automyyjiä neljä. Työntekijöiden ammattitaito on Järvenpään Auto-Aritalle erityisen tärkeää ja sitä pidetään yllä koulutuksilla, joita järjestää muun muassa Toyota Auto Finland Oy.

Järvenpään Auto-Arita Oy on Toyotan maahantuonnin valtuuttama merkkikorjaamo. Ympäristöasiat ovat Toyotan brändissä erittäin vahvasti esillä, joten myös merkkiliik-
keet panostavat ympäristönsuojeluun. Yrityksessä on aikaisemmin rakennettu Autoalan
keskusliiton ympäristöohjelma Vihreä kirja, joka päivitetään nyt ISO 14001 -standardin
mukaiseen ympäristöjärjestelmään.

3 YMPÄRSITÖJÄRJESTELMÄT

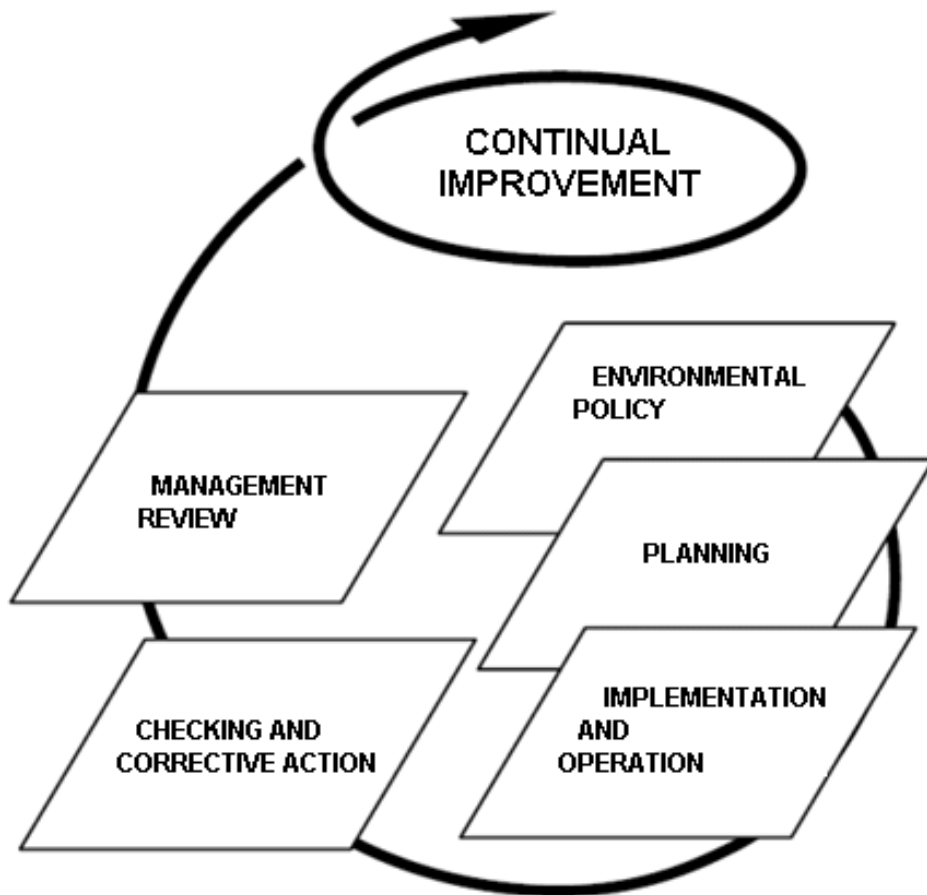
3.1 AKL-vihreä kirja

Autoalan keskusliiton ympäristöohjelma Vihreä kirja on laajasti käytössä autoliikkeissä. Järjestelmän avulla ympäristöasiat tulevat hoidetuksi oikein ja vaatimuksia paremmin. Ympäristöohjelmaan kuuluva yritys antaa asiakkailleen myönteistä kuvaa ympäristöasenteistaan ja kiinnostuksestaan ympäristön suojeluun. (Pieni Vihreä Kirja, 2000)

Autoalan keskusliiton Vihreä kirja on jätelakia täydentävä ympäristöohjelma ja se on rakenteeltaan ISO 14001 -standardin kaltainen. Vihreän kirjan avulla autoliike voi luoda selkeästi organisoidun ja täsmällisen toimintamallin. Järjestelmä vaatii autoliikkeen johdon kirjallisen sitoutumisen, ympäristöhallinnon organisaation luomisen sekä peruskoulutuksen, johon AKL kutsuu ympäristövastaavat. Vihreän kirjan vaadittuja toimenpiteitä ovat muun muassa jätekartoitus, kemikaalikartoitus, jätehuoltosuunnitelma sekä oma sisäinen auditointi. (Pieni Vihreä Kirja, 2000)

3.2 ISO 14001

ISO 14001 -ympäristöjärjestelmä perustuu ”Suunnittele – Toteuta – Arvioi – Toimi” -menettelyyn. Ensin suunnitellaan päämäärät ja luodaan prosessit, joilla ympäristöpolitiikan mukaiset tulokset saavutetaan. Tämän jälkeen prosessit toteutetaan niin kuin ne on suunniteltu. Seuraavaksi arvioidaan tarkkailemalla ja mittaamalla, miten prosessit toimivat, ja verrataan niitä ympäristöpolitiikkaan, päämääriin, tavoitteisiin sekä lakisääteisiin ja muihin vaatimuksiin. Viimeisenä ryhdytään toimenpiteisiin, joilla voidaan jatkuvasti parantaa ympäristöjärjestelmän suorituskykyä. Toimintaa hahmottaa kuvan 1 kaavio. (SFS-EN ISO 14001:2004)

KUVA 1. ISO 14001 (mutatio.org.uk)

ISO 14001 ei sisällä ehdottomia ympäristösuojelun tasoa koskevia vaatimuksia. Yritys määrittelee itse ympäristöpolitiikkansa lainsäädännön ja muiden vaatimusten nojalla, joissa se sitoutuu ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen ja järjestelmän jatkuvaan parantamiseen. Näin ollen kaksi yritystä, joilla on samanlaiset toiminnot, mutta erilainen ympäristönsuojelun taso, voivat molemmat täyttää ISO 14001 -standardin vaatimukset. (SFS-EN ISO 14001:2004)

ISO 14001 -standardi ei sisällä vaatimuksia muihin johtamisjärjestelmiin, kuten laadun- tai työturvallisuuden hallintaan, vaikka jotkut sen osista yhdistetään muihin järjestelmiin. Järjestelmän yksityiskohtaisuus ja monitahoisuus, dokumentoinnin laajuus ja varatut resurssit riippuvat monista tekijöistä, kuten yrityksen koosta ja palveluiden luonteesta. (SFS-EN ISO 14001:2004)

4 YLEISET VAATIMUKSET JA SUUNNITTELU

4.1 Ympäristöpolitiikka

Yrityksen ylin johto määrittelee ympäristöpolitiikan. Ympäristöpolitiikan tulee olla tarkoituksenmukainen yrityksen toimintojen, tuotteiden ja palvelujen laajuuteen ja ympäristövaikutuksiin nähden. Yritys sitoutuu jatkuvaan toiminnan parantamiseen ja ympäristön pilaantumisen ehkäisyyn, sekä soveltamaan lainsäädäntöä. Ympäristöpolitiikka tiedotetaan kaikille yrityksen palveluksessa työskenteleville henkilöille, ja on myös julkisesti saatavilla. (SFS-EN ISO 14001:2004)

Ympäristöpolitiikka on eteenpäin ajava voima järjestelmän toteuttamisessa ja parantamisessa. Poliitiikan tulisi heijastaa ylimmän johdon sitoutumista lakisääteisten ja muiden vaatimusten noudattamiseen, ympäristönsuojeluun ja järjestelmän jatkuvaan parantamiseen. Ympäristöpolitiikka on päämäärien ja tavoitteiden pohjana ja sen tulisi olla riittävän selkeä, jotta sisäiset ja ulkoiset sidosryhmät ymmärtävät sen. Poliitiikkaa tulisi myös katselmoida ja päivittää säännöllisesti, jotta se heijastaisi muuttuvia olosuhteita. (SFS-EN ISO 14001:2004)

4.2 Ympäristönäkökohdat

Yrityksen tulee tunnistaa toimintansa merkittävimmät ympäristövaikutukset, joita se voi hallita ja joihin se voi vaikuttaa. Ympäristönäkökohdat kirjataan kokonaisuudessaan dokumenttiin, josta etsitään yrityksen kannalta merkittävimmät kohdat, joihin kiinnitetään suurempi huomio. Autoliikkeen merkittävimmiksi ympäristönäkökohdiksi nousee jätteiden, varsinkin jäteöljyn, käsittely. Kaikki tiedot dokumentoidaan ja pidetään ajan tasalla. Ympäristöjärjestelmää luotaessa, toteutettaessa ja ylläpidettäessä merkittävimmät ympäristönäkökohdat tulee ottaa huomioon toiminnan suunnittelussa. (SFS-EN ISO 14001:2004)

Ympäristönäkökohtia määrittäessä tulisi ottaa huomioon yrityksen normaaliolojen lisäksi poikkeuksellisten, kuten hätätilanteiden, mahdolliset ympäristövaikutukset.

ISO 14001 ei vaadi tietynlaista riskikartoitusta, vaan yrityksen täytyy itse tunnistaa ja arvioida omat poikkeus- ja hätätilanteet. Tavallisimpia poikkeustilanteita ovat öljyvaHINGOT ja tulipalot. (Yrityksen ympäristöjärjestelmän rakentaminen, 2001)

Merkittävimmät ympäristönäkökohdat toimivat järjestelmän yhtenä perustana. Yrityksen ympäristöpolitiikan, sekä -päämäärien ja -tavoitteiden tulisi perustua merkittävimpien ympäristönäkökohtien huomioon ottamiseen ja niiden vaikutusten vähentämiseen. Ympäristönäkökohtien tunnistamista tulee jatkaa myös järjestelmän toiminnassa. Ei riitä, että näkökohdat ovat kerran selvitetty, sillä yrityksen toiminnassa tapahtuu muutoksia. (Yrityksen ympäristöjärjestelmän rakentaminen, 2001)

4.3 Lakisäätteiset ja muut vaatimukset

Yrityksen täytyy tunnistaa kaikki sen toimintaan vaikuttavat lait ja vaatimukset, sekä tietää kuinka niitä sovelletaan ympäristönäkökohtiin. Autoliikkeiden etujärjestönä toimii Autoalan keskusliitto, joka huolehtii osaltaan uusien lakien voimaantulemisen ja vanhojen lakien muutosten tiedottamisesta. Yrityksen on kuitenkin hyvä luoda järjestelmällinen tapa hakea tietoa mahdollisista lakimuutoksista esimerkiksi Autoalan keskusliiton, Elinkeinoelämän keskusliiton ja kunnan Internet-sivuilta.

(ISO 14001 sertifiointi, auditoija Jouko Peipinen, 6.3.2012)

Omaa toimintaa koskevien ympäristölainsäädäntöjen tunteminen ja noudattaminen on yksi ympäristöjärjestelmän perusteista. Lainsäädäntö asettaa yrityksen ympäristötoiminnalle vähimmäistason, joka tulee tuntea myös ilman erillisen ympäristöjärjestelmän kehittämistä. Järjestelmässä lähdetään liikkeelle lainsäädännön vaatimuksista, jotka yrityksen täytyy täyttää, mutta tarkoitus on kehittää toiminnot paremmiksi. Lainsäädännön lisäksi yrityksen toimintaa velvoittavat muutkin tahot, kuten rakennus- ja ympäristöluopa. Nämä antavat ohjeita ja asettavat rajoituksia toiminnalle ja siitä aiheutuville päästöille. (Yrityksen ympäristöjärjestelmän rakentaminen, 2001)

4.4 Päämäärät ja tavoitteet

Yrityksen tulee toteuttaa ympäristöpolitiikan kanssa yhdenmukaiset päämäärät ja tavoitteet ympäristövaikutuksien pienentämiseksi. Tavoitteiden tulee olla mitattavissa mahdollisuuksien mukaan, ja niiden tulee sisältää sitoutuminen ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen. Päämääriä ja tavoitteita asetettaessa tulee ottaa huomioon lakisääteiset ja muut vaatimukset, joihin on sitouduttu, sekä merkittävimmät ympäristönäkökohdat. (SFS-EN ISO 14001:2004)

Tavoitteiden saavuttamiseksi on tehtävä konkreettisia toimia, joiden vaikutukset voidaan mitata. Tavoitteisiin pääsyä täytyy seurata useasti vuoden aikana, jotta huomataan ajoissa, ovatko tehdyt toimet tuottaneet haluttua tulosta. Mikäli näyttää siltä, ettei tavoitteisiin päästä, täytyy keinoja muuttaa. (ISO 14001 sertifiointi, auditoija Jouko Peipinen, 6.3.2012)

Päämäärien ja tavoitteiden tulee perustua yrityksen merkittävimpiin ympäristönäkökohtiin sekä ympäristöpolitiikkaan. Ympäristönäkökohtien vaikutusten ehkäisemiseksi määritellään päämäärät, joihin pyritään. Yrityksen tulee valita resurssien mukaan ne näkökohdat, joihin se haluaa eniten vaikuttaa, ja niiden parantuessa valita seuraavat näkökohdat. Näin voidaan pala kerrallaan konkreettisesti parantaa ympäristönsuojelun tasoa. Päämäärät ovat pitkän aikavälin pyrkimyksiä, joihin ympäristöasioissa yritetään päästä. Päämäärille ei tarvitse määrittää tarkkaa aikataulua, eikä niitä välttämättä voi määrällisesti mitata. Tavoitteet ovat yksityiskohtaisempia vaatimuksia, jotka on johdettu päämääristä. Tavoitteiden tulisi vastaavasti olla määrällisesti mitattavia ja aikataulutettuja toimia. (Yrityksen ympäristöjärjestelmän rakentaminen, 2001)

5 JÄRJESTELMÄN TOTEUTTAMINEN JA TOIMINNOT

5.1 Resurssit ja vastuut

Johdon täytyy varmistaa, että ympäristöjärjestelmän toteuttamiselle ja ylläpidolle välttämättömät resurssit ovat saatavilla. Resursseihin kuuluvat henkilöresurssit, infrastruktuuri sekä taloudelliset resurssit. Roolit, vastuut ja valtuudet tulee määritellä ja dokumentoida sekä tiedottaa. (SFS-EN ISO 14001:2004)

Ympäristöjärjestelmä vaatii vastuuhenkilöt eri tehtäville. Tärkeimpiä ovat ympäristövastaava ja ympäristöjohtoryhmän muut jäsenet, jotka varmistavat koko järjestelmän toimivuuden. Infrastruktuurin osalta on tärkeää, että jätteiden lajittelu ja oikea varastointi ovat mahdollisia. Myös kaivot, viemärit ja mahdolliset maanalaiset säiliöt tulee olla asianmukaiset ja niiden piirustukset saatavilla. Rakennuksen kunto vaikuttaa myös energiatehokkuuteen. Yrityksellä tulee myös olla taloudelliset resurssit ympäristöjärjestelmän eri toimintojen suorittamiseksi, merkittävimpänä jätehuolto. (ISO 14001 -sertifiointi, auditoija Jouko Peipinen, 6.3.2012)

Ympäristöjärjestelmän toiminnan varmistamiseksi täytyy koko henkilöstön sitoutua työskentelemään järjestelmän vaatimalla tavalla. Sitoutumisen täytyy alkaa ylimmän johdon tasolta. Sitoutumisen osana johdon tulee nimittää erityinen johdon edustaja tai edustajia, joilla on määrätty valtuudet järjestelmän toteuttamiseen. Pienissä ja keskisuurissa yrityksissä vastuu voi olla yhdellä henkilöllä, mutta suuremmissa tulisi olla useampi kuin yksi edustaja. (SFS-EN ISO 14001:2004)

5.2 Pätevyys ja Koulutus

Yrityksen tulee varmistaa, että kaikki henkilöt, jotka toimivat ympäristövaikutuksiltaan merkittävässä tehtävässä, ovat päteviä koulutuksen tai kokemuksen perusteella. Todistukset pätevyydestä tulee säilyttää. Yrityksen täytyy tunnistaa ympäristönäkökohtiinsa

ja ympäristöjärjestelmäänsä liittyvät koulutustarpeet. Koulutusta tulee tarjota, tai muilla toimenpiteillä huolehtia, että tarpeet täyttyvät. Yrityksen tulee luoda menettelyt, joiden avulla se saattaa henkilökunnan tietoiseksi ympäristöpolitiikan ja järjestelmän vaatimusten noudattamisen tärkeydestä. Jokaisen tulee tietää oman toimintansa merkittävät ympäristönäkökohdat ja mahdolliset henkilökohtaisen suoritusten tuomat ympäristöedut. Henkilökunnan tulee myös tietää omat roolinsa ja vastuunsa, jotka liittyvät ympäristöjärjestelmän vaatimustenmukaisuuden saavuttamiseen. (SFS-EN ISO 14001:2004)

5.3 Viestintä

Yrityksen tulee luoda ympäristöjärjestelmäänsä ja ympäristönäkökohtiinsa liittyvät menettelyt, joiden avulla henkilökuntaa viestitetään eri tasojen ja toimintojen välillä. Ulkoisten sidosryhmien tiedusteluihin vastataan ja ne dokumentoidaan. Yritys saa itse päättää viestiikö se yrityksen ulkopuolelle merkittävistä ympäristönäkökohdistaan. (SFS-EN ISO 14001:2004)

Sisäinen viestintä on erityisen tärkeää, jotta voidaan taata järjestelmän tehokas käyttöönotto. Sisäisen viestinnän tapoja voi olla esimerkiksi osastopalaverit tai sisäisten intranet-sivujen käyttö. (SFS-EN ISO 14001:2004)

Sidosryhmiltä tulevien yhteydenottojen vastaanottoon ja dokumentointiin tulisi luoda menettelyt. Menettely voi olla keskustelua sidosryhmien kanssa ja heidän asiaankuuluvien huolenaiheiden huomioon ottaminen. Yhteydenottoihin vastaaminen voi sisältää informaatiota yrityksen toimintoihin liittyvistä ympäristönäkökohdista ja -vaikutuksista. Menettelyissä tulisi tuoda myös esille hätätilannesuunnitteluun liittyvät keskustelutarpeet viranomaisten kanssa. (SFS-EN ISO 14001:2004)

Jos yritys päättää viestiä yrityksen ulkopuolelle ympäristönäkökohdistaan, tulee sen suorittamisesta luoda menettelyohje. Tässä tulee kuitenkin ottaa huomioon kaikkien sidosryhmien näkökannat ja informaatiotarpeet. Ulkoinen viestintä voidaan toteuttaa esimerkiksi vuosikertomuksella tai tiedotteilla. (SFS-EN ISO 14001:2004)

5.4 Dokumentointi ja asiakirjojen hallinta

Ympäristöjärjestelmän dokumentoinnin tulee sisältää ympäristöpolitiikka, -päämäärät ja tavoitteet sekä järjestelmän laajuuden kuvaus. Kaikki standardin edellyttämät asiakirjat ja tallenteet tulee myös dokumentoida. (SFS-EN ISO 14001:2004)

Yrityksen täytyy hallita kaikkia ympäristöjärjestelmän edellyttämiä asiakirjoja, jotta voidaan varmistaa niiden riittävyys ennen julkaisua. Asiakirjat tulee päivittää tarpeen mukaan ja vanhat versiot tallentaa. Yrityksen täytyy seurata, että asiakirjojen muutokset ja voimassa olevat muutetut versiot tunnustetaan, sekä niiden asianmukaiset versiot on saatavilla. Yrityksen tulee myös varmistaa, että asiakirjat säilyvät luotettavina ja tunnistettavina. (SFS-EN ISO 14001:2004)

Dokumentoinnin tulisi olla riittävä ympäristöjärjestelmän ydinosien kuvaamiseen. Siinä täytyy osoittaa lähteet, joista järjestelmän eri osien toiminnasta on saatavilla tarkempaa tietoa. Dokumentoinnin voi yhdistää yrityksen muiden järjestelmien dokumentointiin, eikä sen tarvitse olla käsikirjamuodossa. (SFS-EN ISO 14001:2004)

5.5 Toimintojen ohjaus

Yrityksen täytyy suunnitella toimintansa, joka liittyy merkittäviin ympäristöpolitiikan sekä päämäärien ja tavoitteiden mukaisiin ympäristönäkökohtiin. Sen täytyy luoda ja toteuttaa dokumentoidut menettelyt ohjaamaan tilanteita, joissa niiden puuttuminen aiheuttaisi poikkeaman ympäristöpolitiikasta, -päämääristä ja -tavoitteista. Tunnettuihin ja merkittäviin ympäristönäkökohtiin liittyvät toiminnot tulisi arvioida ja varmistaa, että niihin liittyviä haitallisia vaikutuksia hallitaan ja vähennetään. Tämän tulisi sisältää kaikki yrityksen toiminta-alueet. (SFS-EN ISO 14001:2004)

Toimintojen ohjaus on kirjallisten toimintaohjeiden laatimista toiminnoille, joihin liittyy merkittäviä ympäristönäkökohtia. Ohjeiden tarkoituksena on estää haitallisten ympäristövaikutusten syntyminen poikkeus- tai hätätilanteissa. Toimintojen ohjauksella hallitaan merkittäviä ympäristönäkökohtia ja näin parannetaan ympäristönsuojelun tasoa.

Ohjeet voivat olla menettely- tai työohjeita. Menettelyohjeet kertovat ympäristöjärjestelmän ylläpidosta ja toiminnasta, kun taas työohjeet opastavat jonkin konkreettisen työn tai työvaiheen tekemiseen. (Yrityksen ympäristöjärjestelmän rakentaminen, 2001)

6 TARKASTUKSET JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

6.1 Vaatimusten täyttyminen

Yrityksen täytyy luoda ja toteuttaa menettelyt, joilla määräajoin arvioidaan, että lakisääteiset vaatimukset täyttyvät. Myös muiden vaatimusten, johon on sitouduttu, täyttymistä tulee arvioida. Sekä lakisääteisten, että muiden vaatimusten täyttymisen arvioinneista tulee säilyttää dokumentit. Yrityksen täytyy pystyä osoittamaan, että tunnistettujen lakisääteisten ja muiden vaatimusten ehdot täytetään. (SFS-EN ISO 14001:2004)

6.2 Poikkeamat, sekä korjaavat ja ehkäisevät toimenpiteet

Todellisten ja mahdollisten poikkeamien varalle tulee yrityksen luoda ja toteuttaa menettelyt. Yrityksen on myös huolehdittava korjaavista ja ehkäisevistä toimenpiteistä. Poikkeamat täytyy tunnistaa ja korjata, ja niiden ympäristövaikutuksia lieventää. Jokainen poikkeama tulee tutkia syyn määrittämiseksi, jotta voidaan ryhtyä toimenpiteisiin, joilla sen toistuminen estetään. Korjaavien ja ehkäisevien toimenpiteiden tulokset tulee tallentaa ja niiden tehokkuus arvioida. Toimenpiteiden tulee olla sopivassa suhteessa ongelman suuruuteen ja ympäristövaikutuksiin. (SFS-EN ISO 14001:2004)

Poikkeamat ovat tilanteita, joissa toimitaan yrityksen ympäristötavoitteiden tai lainsäädäntöjen vastaisesti. Poikkeamia voidaan havaita mittauksilla tai sisäisessä auditoinnissa. Poikkeamiksi voidaan kirjata myös työtapaturmat tai läheltä piti -tilanteet, jolloin niiden syitä tutkitaan ja niiden ehkäisemiseksi voidaan keksiä ratkaisuja. Korjaavat toimenpiteet voivat olla nopeasti ilman muodollista suunnittelua toteutettuja, tai pitkäaikaisia ja monimutkaisia. Tärkeintä on kuitenkin toimia niin, että ympäristövaikutukset saadaan vähäisiksi ja ympäristönsuojelun taso pysyy hyvänä. Yhtä tärkeää poikkeamien korjauksen kanssa on myös niiden ennaltaehkäisy ja uusiutumisen ehkäiseminen. (Yrityksen ympäristöjärjestelmän rakentaminen, 2001)

6.3 Sisäinen auditointi

Yrityksen tulee varmistaa, että ympäristöjärjestelmän toimintaa tarkastetaan suunnitelluin aikavälein sisäisillä auditoinneilla. Sisäisessä auditoinnissa tulee tarkastaa, onko järjestelmä suunniteltujen järjestelyjen mukainen ja täyttääkö se ISO 14001 -standardin vaatimukset. Yrityksen täytyy luoda ja toteuttaa auditointiohjelma sekä ylläpitää ja päivittää sitä ottaen huomioon toimintojen merkityksen ympäristölle ja aikaisemmat auditoinnit. Auditointien suorittajat tulee valita niin, että prosessin objektiivisuus ja tasapuolisuus voidaan varmistaa. (SFS-EN ISO 14001:2004)

Oman toiminnan säännöllinen tarkastaminen ja arviointi ovat tärkeä osa toimivaa järjestelmää. Auditoinneilla voidaan todeta, ollaanko menossa haluttuun suuntaan ja saavutetaanko asetetut tavoitteet. Toinen tärkeä tehtävä on löytää mahdolliset kehittämis- ja parannuskohteet. Auditoinnin suorittaja voi pienessä yrityksessä olla henkilökuntaan kuuluva, jolloin riippumattomuus voidaan osoittaa sillä, ettei auditointi ole vastuussa tarkastettavasta toiminnasta. (Yrityksen ympäristöjärjestelmän rakentaminen, 2001)

Sisäisen auditoinnin tulee kattaa yrityksen koko toiminta, mutta tarkastukset voidaan jakaa osiin. Tarkastukset voidaan jakaa esimerkiksi jokaiselle kuukaudelle, jolloin koko yrityksen toiminta tarkastetaan kerran vuodessa. ISO 14001 -standardi ei määrittele järjestelmän tarkastusväliä, mutta monet yritykset ovat päätyneet auditoimaan ympäristöjärjestelmänsä yhden tai kaksi kertaa vuodessa. Yrityksen tärkeimpiin ympäristönäkökohtiin liittyviä toimintoja voidaan tarkastaa useammin kuin toisia, joilla on vähäisempi merkitys ympäristölle. (Yrityksen ympäristöjärjestelmän rakentaminen, 2001)

6.4 Johdon katselmus

Yrityksen johto suorittaa suunnitelluin aikavälein katselmuksen, jossa ympäristöjärjestelmän toimivuus ja tehokkuus varmistetaan. Katselmukseen sisältyy ympäristöjärjestelmän, ympäristöpolitiikan sekä päämäärien ja tavoitteiden parannusmahdollisuuksien ja muutosten tarpeen arviointi. (SFS-EN ISO 14001:2004)

Lähtötietoina katselmukseen tarvitaan tulokset sisäisistä auditoinneista, päämäärien ja tavoitteiden saavuttamisen taso sekä mahdolliset henkilöstöltä saadut poikkeamaraportit ja toimintojen parannusehdotukset. Katselmuksen tulosten tulee sisältää kaikki päätökset ja toimenpiteet, jotka liittyvät ympäristöjärjestelmän mahdollisiin muutoksiin. Katselmuksen lähtökohtana on ympäristöjärjestelmän jatkuva parantaminen, johon yritys on sitoutunut. (SFS-EN ISO 14001:2004)

7 SERTIFIOINTI

7.1 Auditoinnit

Kun ISO 14001 -standardin mukainen ympäristöjärjestelmä on luotu ja saatettu toimintaan, on yrityksen mahdollista saada sille sertifikaatti, eli todistus. Sertifiointiauditoinnin suorittaa erityisen sertifiointiorganisaation riippumaton ympäristöauditoija. Auditoija tutkii järjestelmän heikkoudet ja vahvuudet sekä kirjaa mahdolliset poikkeamat suunnitellusta toiminnasta. Koska auditoija edustaa riippumatonta tahoa, hän ei voi esittää mahdollisten poikkeamien korjaamiseen ohjeita, eikä voi muutoinkaan toimia yrityksen neuvonantajana. (Yrityksen ympäristöjärjestelmän rakentaminen, 2001)

Sertifiointinissa on kaksi vaihetta, joista ensimmäisessä auditoija tarkastaa yrityksen ympäristöjärjestelmän toimivuuden teoriassa. Auditoija käy läpi yrityksen kirjaamat toimintatavat ja tarkastaa, että ne ovat ISO 14001 -standardin vaatimusten mukaiset. Toinen vaihe, eli varsinainen sertifiointiauditointi, tapahtuu pitkälti samalla tavalla kuin yrityksen oma sisäinen auditointi. Auditointi aloitetaan kokouksella, jossa tulisi olla paikalla ympäristöjärjestelmän kannalta keskeiset henkilöt muun muassa yrityksen johdon edustaja ja ympäristövastaava. Kokouksessa käydään läpi yrityksen ympäristöjärjestelmä ja selvitetään yrityksen toimintatapa. Tämän jälkeen käydään läpi yrityksen toimitilat ja tarkastetaan järjestelmän toimivuus konkreettisesti. Toimitiloja tarkastettaessa auditoija varmistaa, että yritys toimii niin kuin on järjestelmään kirjannut toimivansa, ja merkitsee ylös mahdolliset poikkeamat. Lopuksi auditoija sekä yrityksen edustajat kokoontuvat loppupalaveriin, jossa auditoija esittää mahdolliset poikkeamat järjestelmässä. Poikkeamat korjataan sovitun ajan puitteissa ja lähetetään kirjallisena auditoijalle. Jotkut poikkeamat voivat myös vaatia auditoijan uusintakäyntiä. (ISO 14001 sertifiointi, auditoija Jouko Peipinen, 6.3.2012)

7.2 Seuranta

Kun sertifiointi on suoritettu ja mahdolliset poikkeamat korjattu hyväksytysti, sertifiointiorganisaatio myöntää yritykselle ympäristösertifikaatin ja oikeuden käyttää ympäristöjärjestelmän tunnusta. Tunnusta ei kuitenkaan saa käyttää mainonnassa, vaan ainoastaan yritystä koskevassa tiedotuksessa. Yrityksen saatua ISO 14001 -sertifikaatin, täytyy järjestelmää ylläpitää ja jatkuvasti parantaa standardin vaatimusten mukaisesti. Järjestelmän toiminnasta tehdään seuranta-auditointeja yleensä vuoden välein. Kaikkia järjestelmän dokumentteja täytyy jatkuvasti päivittää, sillä yrityksen toiminta ja ympäristövaikutukset muuttuvat. (Yrityksen ympäristöjärjestelmän rakentaminen, 2001)

Jos seuranta-auditoinneissa havaitaan poikkeamia yrityksen ympäristöjärjestelmässä, täytyy ne korjata. Sertifioija voi perua yrityksen ympäristösertifikaatin joko määräajaksi tai kokonaan, mikäli yritys ei enää täytä kaikkia ISO 14001 -standardin mukaisia velvollisuuksia. Yrityksessä tapahtuvat muutokset, kuten ympäristöjärjestelmän avainhenkilöiden vaihtuminen, voi myös vaikuttaa sertifikaatin säilymiseen. Näistä muutoksista yrityksen tulisi ilmoittaa sertifioidulle. (Yrityksen ympäristöjärjestelmän rakentaminen, 2001)

8 POHDINTA

8.1 Ympäristöjärjestelmän luominen Järvenpään Auto-Arita Oy:ssä

Ympäristöjärjestelmän rakentaminen Järvenpään Auto-Aritassa oli pitkä projekti, sillä sitä tehtiin muiden töiden ohella. Toyota Auto Finlandin ympäristövastaava oli mukana laatimassa Auto-Aritan ympäristökäsikirjaa ja ohjeisti myös toimintojen toteuttamisessa. Häneltä saatu apu järjestelmän luomisessa oli merkittävä.

Auto-Aritan ympäristökirja (Liite 1) on koottu Toyotan Suomen extranet-sivustolle, josta sitä voivat käydä lukemassa kaikki yrityksen työntekijät. Internetissä olevaa käsikirjaa on helppo päivittää ja sen ylläpito on helppoa. Ympäristökirja on myös tulostettu kirjalliseen muotoon. Extranet-sivustolla on Toyotan ympäristövastaavan toimesta valmiina ohjeet siitä, mitä ympäristökäsikirjaan tulisi kirjata ja minkälaiset toimintatavat ympäristöjärjestelmän ylläpitämisessä tulisi standardin puitteissa olla.

ISO 14001 -standardin mukaisen ympäristöjärjestelmän rakentaminen aloitettiin kokouksella Toyotan ympäristövastaavan kanssa. Ensimmäiset toimenpiteet olivat jo vihreässä kirjassakin vaadittujen jätehuoltoasioiden päivitys. Järvenpään Auto-Aritan jätehuollosta vastaa pääsääntöisesti Lassila & Tikanoja Oy, jonka edustajan kanssa käytiin läpi jätehuollon tila- ja parannusehdotukset. Jätehuolto todettiin hyvin toimivaksi, eikä siihen tehty muutoksia uusia lajitteluohjetarroja lukuun ottamatta.

Tärkeimpiä alihankkijoita tiedotettiin ympäristöjärjestelmästä sitä luodessa. Tärkeimmät alihankkijat ovat samassa kiinteistössä toimiva Auto-Arikko Oy, joka pesee ja meikkaa autoja, sekä Puskan Auto Oy, joka on Auto-Aritan pääasiallinen maalaamo. Alihankkijoiden kemikaaliluettelot ja käyttöturvatiedotteet kerättiin ja dokumentoitiin yhdessä Auto-Aritan käyttämien kemikaalien kanssa.

Auto-Aritan ympäristöjärjestelmää rakentaessa päivitettiin myös pelastussuunnitelma, jonka tekemiseen saimme apua Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen puolesta. Samalla

laadittiin myös lyhyempi ohje tapaturmien varalle, joka pitää sisällään toimintakaaviot erilaisten tapaturmien hoitamiseen.

Seuraavaksi Järvenpään Auto-Aritalle määriteltiin ympäristöpäämäärät sekä tavoitteet. Merkittävimpien ympäristönäkökohtien nojalla tavoitteiksi asetettiin sähkön- ja lämmönkulutuksen sekä sekajättemäärän vähentäminen. Tässä yhteydessä pidettiin palaveri koko jälkimarkkinoinnin henkilöstön kanssa, jossa esiteltiin yrityksen ympäristöpäämäärät ja tavoitteet sekä niiden toteutumiseksi tehtävät muutokset. Automyyntiä informoitiin sähköpostin välityksellä, sillä heidän toiminnassaan ei ole merkittäviä ympäristönäkökohtia. Henkilöstön tiedottamisen jälkeen järjestelmää alettiin toteuttaa käytännössä. Mekaanikkoja kannustettiin lajittelemaan jätteet oikein ja miettimään toimintansa ympäristövaikutuksia.

Viimeisimpänä vaiheena järjestelmän rakentamisessa suoritettiin sisäinen auditointi sekä johdon katselmus. Sisäisessä auditoinnissa yrityksen toiminnot käytiin läpi ja etsittiin poikkeamia. Suurimpana poikkeamana tuli esiin jätteiden lajittelun tarkkuus. Mekaanikot eivät täyttäneet kaikkia jäteastioita oikein, jolloin niihin kertyi vääränlaista jätettä. Lajitteluun pyydettiin kiinnittämään enemmän huomiota, jotta sertifiointivaiheessa siitä ei tulisi huomautuksia. Johdon katselmuksessa käytiin läpi edellisten vuosien sähkön- ja lämmitysenergiankulutusta sekä jätteiden määrää. Tässä vaiheessa edellisiin vähennystavoitteisiin oli päästy ja seuraavalle vuodelle jatkettiin samoilla vähennystavoitteilla.

Ympäristökäsikirjaa päivitettiin Extranetissä sitä mukaa kun sen eri osioiden toimintoja suunniteltiin. Ympäristöasiakirja avataan henkilöstölle nähtäväksi sen jälkeen kun sertifiointi on hyväksytysti suoritettu. Tämän jälkeen sitä päivitetään aina kun yrityksen toiminnot tai merkittävät ympäristönäkökohdat muuttuvat.

Keväällä 2012 Järvenpään Auto-Aritassa pidetyssä ISO 14001 -sertifiointinnissa havaittiin viisi poikkeamaa, jotka täytyy korjata ja lähettää auditoijalle sähköisesti. Poikkeamat olivat luonteeltaan sellaisia, jotka eivät vaadi uusintatarkastusta. Poikkeamien korjauksen jälkeen Järvenpään Auto-Aritan ympäristöjärjestelmälle myönnettiin sertifikaatti 13. Huhtikuuta 2012.

8.2 Ympäristöjärjestelmä

Ympäristöjärjestelmän rakentaminen on arkipäivää monessa nykypäivän korjaamossa. Järjestelmän luominen vaatii sitoutumista melko pitkään projektiin, jos ei pysty keskittymään pelkästään sen tekemiseen, vaan on muitakin työtehtäviä. Projektin aikana tulee tutuksi paljon ympäristönsuojeluun liittyvää tietoa, muun muassa lainsäädäntöjä, jotka jokaisen yrityksen tulisi ottaa huomioon ilman erityistä ympäristöjärjestelmääkin.

Korjaamon asiakkaiden tietoisuus ympäristöjärjestelmistä ei ole kovin suuri, eikä siitä juuri tietoa kysytä. Moni asiakas ei varmasti tiedä, mikä ISO 14001 -standardi on, tai miten ympäristöasiat vaikuttavat yrityksen toimintaa. Toyotan imago tosin on monelle varmasti vihreä ja ympäristöstä huolta pitävä, joten asiakkaat odottavat myös Toyota-korjaamolta vastuullista toimintaa ympäristöasioissa. Ympäristöjärjestelmä on osa nykyaikaa, jossa kaikilla on huoli ympäristöstä ja kestävästä kehityksestä ainakin jollain tavalla. Ihmisten tietoisuus ympäristöstä ja sen suojelusta kasvaa koko ajan, jolloin yritykset, jotka ovat oman huolensa osoittaneet ympäristöjärjestelmän rakentamalla, antavat varmasti itsestään positiivisen kuvan markkinoilla.

LÄHTEET

Suomen Standardoimisliitto SFS, SFS-EN ISO 14001:2004, 2. painos, 2004.

Hanna-Leena Pesonen – Kirsi Hämäläinen – Outi Teittinen, Yrityksen ympäristöjärjestelmän rakentaminen, Talentum Media Oy, Tampere 2001.

Autoalan Keskusliitto ry, Pieni Vihreä Kirja, 2. painos, Helsinki 2000.

ISO 14001 sertifiointi Järvenpään Auto-Arita Oy:ssä, auditoija Jouko Peipinen, 6.3.2012

LIITTEET

Liite 1. Järvenpään Auto-Arita Oy:n ympäristökäsikirja

ISO 14001

Ohje:

0.1. Johdanto

Tekijä: Tuomas Mörk

0.1.2. Yritysesittely

Hyväksyjä: Ari Vähämöttönen

Järvenpään Auto-Arita

Versio: 12.5.2011 versio 1.1

Järvenpään Auto-Arita Oy on 2.1.2002 toimintansa aloittanut täyden palvelun Toyota-autotalo joka myy, huoltaa ja korjaa Toyota-merkkisiä henkilö- ja pakettiautoja. Toimintilan sijaitsevat osoitteessa Alhotie 8, 04430 Järvenpää.

Järvenpään Auto-Arita kuuluu Catamount-konserniin.

Järvenpään Auto-Arita Oy:n toimitusjohtajana toimii Tomi Orava.

Järvenpään Auto-Aritan toiminta-ajatus:

Auto-Aritan tavoitteena on myydä, huoltaa ja korjata Toyota-merkkisiä autoja liiketaloudellisesti mahdollisimman kannattavalla tavalla ja samalla tehdä jokaisesta asiakkaastamme mahdollisimman tyytyväinen saamaansa palveluun. Noudatamme toiminnassamme Autoalan Keskusliiton laatuohjelmaa (hyvät kauppa- ja korjaamotavat) ISO 9001 -standardin mukaisesti, sekä AKL:n ympäristöohjelmaa. Järvenpään Auto-Aritan tavoite on tehdä jokainen asiakas täysin tyytyväiseksi laadukkaalla, ammattitaitoisella ja ystävällisellä toiminnalla, ei alhaisilla hinnoilla.

Vastuuhenkilö ja ympäristövastaava:

Ari Vähämöttönen ja Antti Virtanen

ISO 14001

Ohje:

0.2. Yleiset vaatimukset ja suunnittelu

Tekijä: Tuomas Mörk

0.2.1. Ympäristöpolitiikka

Hyväksyjä: Ari Vähämöttönen

Järvenpään Auto-Arita

Versio: 18.2.2011 versio 1.1

Järvenpään Auto-Aritan ympäristöpolitiikka perustuu yrityksen tapaan toimia siten, että kaikilta osin rasiimme ympäristöä mahdollisimman vähän, toimintaamme jatkuvasti Kaizenin avulla kehittäen. Henkilöstö sitoutuu johdon tuella noudattamaan lainsäädäntöä, Toyotan ympäristöarvoja ja sovittuja toimintatapoja. Edellytämme yhteistyökumppaneiltamme ja alihankkijoiltamme samanlaista ympäristöstä huolta pitävää tapaa toimia. Tiedotamme ympäristöpolitiikastamme julkisesti.

Liikkeessämme on käytössä ISO 14001 ympäristöjärjestelmä, joka osoittaa ympäristöasioiden tärkeyden toiminnassamme. Olemme sitoutuneet toimimamaan niin, että rasiimme ympäristöä mahdollisimman vähän ja kehitämme ympäristönsuojelun tasoa jatkuvasti. Noudatamme lakisääteisiä vaatimuksia sekä Toyotan ympäristöarvoja ja kannustamme myös alihankkijoitamme ympäristöstä huolta pitävään toimintatapaan. Tärkeimpinä asioina näemme jätteiden täsmällisen lajittelun sekä sähkön- ja lämmitysenergiankulutuksen vähentämisen.

Ympäristöjärjestelmässä organisaatio:

- sitoutuu ympäristönsuojelun tasonsa jatkuvaan parantamiseen
- tunnistaa tuotteidensa, toimintojensa ja palveluidensa ympäristövaikutukset
- selvittää lakisääteiset velvoitteensa ja huolehtii niiden täyttämisestä
- asettaa ympäristötavoitteet ja seuraa niiden toteutumista
- varaa resurssit
- ylläpitää henkilöstön osaamista
- ohjaa prosesseja ja toimintoja
- varautuu ympäristöriskeihin ja onnettomuustilanteisiin
- tarkkailee ja seuraa ympäristövaikutuksia
- ennaltaehkäisee ympäristövahinkoja ja estää niiden toistumisen
- ylläpitää hyviä ympäristökäytäntöjä
- arvioi toimintansa tuloksia ja parantaa toimintaansa.

Lähde: www.sfs.fi

ISO 14001

Ohje:

0.2. Yleiset vaatimukset ja suunnittelu

Tekijä: Tuomas Mörk

0.2.2. Ympäristönäkökohdat

Hyväksyjä: Ari Vähämöttönen

Järvenpään Auto-Arita

Versio: 29.2.2012 versio 1.1

Liikkeemme ympäristövaikutukset on kuvattu oheisessa taulukossa.

Ympäristövaikutuksia ovat luonnonvarojen kulutus, päästöt veteen, ilmaan ja maaperään.

Merkittävimpien ympäristövaikutusten hallinta on kuvattu ympäristönäkökohdissa.

ISO 14001

Ohje:

0.2. Yleiset vaatimukset ja suunnittelu

Tekijä: Tuomas Mörk

0.2.3. Lakisääteiset ja muut vaatimukset

Hyväksyjä: Ari Vähämöttönen

Järvenpään Auto-Arita

Versio: 3.6.2011 versio 1.1

Lakisääteisiä vaatimuksia seuraamme pitämällä kirjaa AKL:n jäsentiedotteista ja lakimuutoksista. Seurantaa hoitaa yrityksen ympäristövastaava Antti Virtanen.

Uudet, yrityksen toimintaa koskevat lakimuutokset tunnistetaan ja niiden vaikutukset yrityksen toimintaan määritellään johtoryhmässä. Mikäli lakimuutoksella on vaikutusta yrityksen ympäristönäkökohtiin, kirjataan muutos yrityksen ympäristövaikutukset -dokumenttiin.

Muutokset kirjataan johtoryhmän muistioon.

Ympäristövastaava tiedottaa muutoksista henkilöstöä, joihin muutoksella on vaikutusta. Kaikki muutokset kirjataan Extranetissä säilytettävään ympäristökäsikirjaan.

Tarvittaessa yrityksen toimintaan liittyvistä muutoksista informoidaan myös asiakkaita ja yhteistyökumppaneita ympäristövastaavan toimesta.

ISO 14001

Ohje:

0.2. Yleiset vaatimukset ja suunnittelu

Tekijä: Tuomas Mörk

0.2.4. Päämäärät, tavoitteet ja ohjelmat

Hyväksyjä: Ari Vähämöttönen

Järvenpään Auto-Arita

Versio: 29.2.2012 versio 1.1

Järvenpään Auto-Aritan päämäärät, tavoitteet ja ohjelmat on kuvattu oheisessa taulukossa.

ISO 14001

Ohje:

0.3. Järjestelmän toteuttaminen ja toiminnot Tekijä: Tuomas Mörk

0.3.1. Organisaatiot ja vastuu Hyväksyjä: Ari Vähämöttönen

Järvenpään Auto-Arita

Versio: 27.2.2012 versio 1.1

Järvenpään Auto-Aritan ympäristöjohtoryhmään kuuluvat Tomi Orava, Ari Vähämöttönen ja Antti Virtanen. Ryhmä kokoontuu kerran vuodessa ja kartoittaa Järvenpään Auto-Aritan ympäristöpolitiikan, -tavoitteet ja toteutumisen.

Ympäristövastaavana toimii Antti Virtanen, joka vastaa ISO 14001 -ympäristökirjan toimivuudesta ja kutsuu koolle ympäristöryhmän. Järvenpään Auto-Aritan ISO 14001 -vastuuhenkilönä toimii Ari Vähämöttönen, joka hoitaa yhteydenpidon sidosryhmiin ja ilmoittaa henkilökunnalle muuttuvat ympäristöasiat. Antti Virtanen hoitaa ympäristöasioihin liittyvän dokumentoinnin ja raportoinnin.

Järvenpään Auto-Aritassa työntekijät tietävät ja ymmärtävät vastuunsa ympäristöasioissa ja hoitavat lajittelun ohjeiden mukaan.

Vastuuhenkilöt liitteenä

ISO 14001

Ohje:

0.3. Järjestelmän toteuttaminen ja toiminnot Tekijä: Tuomas Mörk

0.3.2. Koulutus, tietoisuus ja pätevyys Hyväksyjä: Ari Vähämöttönen

Järvenpään Auto-Arita

Versio: 13.6.2011 versio 1.1

Oheisessa koulutussuunnitelmassamme on otettu huomioon:

- koulutuksen/perehdytyksen kohderyhmät
- koulutustarve ja sisältö
- vastuuhenkilöt
- toteutuneet koulutukset

ISO 14001

Ohje:

0.3. Järjestelmän toteuttaminen ja toiminnot Tekijä: Tuomas Mörk

0.3.3. Viestintä, tiedonkulku

Hyväksyjä: Ari Vähämöttönen

Järvenpään Auto-Arita

Versio: 30.5.2011 versio 1.1

Liikkeessämme ympäristöohjelmasta tiedotetaan Extranetin Ympäristökäsikirjan välityksellä, jossa kaikki dokumentit ja päätökset ovat nähtävillä. Tallenteet, kuten siirtoasiakirjat, on tallennettu töiden vastaanoton arkistokaappiin.

Yrityksen ulkopuolelta tuleviin kyselyihin vastaa jälkimarkkinointipäällikkö Ari Vähämöttönen. Kyselyt ja palautteet dokumentoidaan ympäristövastaavan toimesta.

Yritys viesti talon ulkopuolelle merkittävistä ympäristönäkökohdista ainoastaan kysytäessä.

Ympäristöasiat otetaan mukaan osastopalavereihin: palavereissa esitellään tuloksia, suunnitellaan toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi ja käsitellään henkilöstön ideoita/palautteita.

Henkilöstöä kannustetaan jatkuvasti antamaan ideoita ja kehitysehdotuksia suoraan ympäristövastaavalle.

ISO 14001

Ohje:

0.3. Järjestelmän toteuttaminen ja toiminnot

Tekijä: Tuomas Mörk

0.3.4. Ympäristöjärjestelmän dokumentointi ja asiakirjojen valvonta

Hyväksyjä: Ari Vähämöttönen

Järvenpään Auto-Arita

Versio: 8.6.2011 versio 1.1

Liikkeemme ympäristökäsikirja sisältää seuraavat dokumentit:

- ISO14001 -ympäristökäsikirja liitetiedostoineen
- Vihreän Kirjan dokumentit: jätehuoltosuunnitelmat, kemikaalikartoitus.
- erinäiset tallenteet: mm. siirtoasiakirjat, tarkastuspöytäkirjat.

Dokumentit ovat henkilöstön luettavissa Toyota Extranetin ympäristökäsikirjassa. Tallenteet löytyvät mapista.

Ympäristövastaava huolehtii, että dokumentit ovat ajan tasalla ja kaikkien saatavilla. Muutokset käsitellään ja hyväksytetään jälkimarkkinointipäälliköllä. Hyväksymisen jälkeen ympäristövastaava tiedottaa henkilöstöä muutoksista.

Ympäristökäsikirjan muuttuneet ja vanhat dokumentit tallennetaan käsikirjan Vanhat -dokumentteihin. Vihreän Kirjan dokumentit ja muut tallenteet (siirtoasiakirjat, tarkastuspöytäkirjat) arkistoidaan töiden vastaanoton arkistokaappiin.

ISO 14001

Ohje:

0.3. Järjestelmän toteuttaminen ja toiminnot Tekijä: Tuomas Mörk

0.3.5. Toimintojen ohjaus Hyväksyjä: Ari Vähämöttönen

Järvenpään Auto-Arita

Versio: 13.5.2011 versio 1.1.

1) Ympäristötavoitteiden mukainen toiminta liikkeessämme varmistetaan

- säännöllisellä raportoinnilla (sähkö, lämpö, energia, jätteet, kaivojen tarkastus),
- havainnoimmalla toimintaa,
- osastopalavereissa,
- sisäisillä auditoinneilla,
- johdon katselmuksilla.

2) Liikkeen henkilöstöä tiedotetaan tuloksista ja ympäristöasioista säännöllisesti

- osastopalavereissa
- vastuuhenkilö: Ari Vähämöttönen

3) Alihankkijoiden toiminnan ohjaus on osa koulutussuunnitelmaa.

ISO 14001

Ohje:

0.3. Järjestelmän toteuttaminen ja toiminnot Tekijä: Tuomas Mörk

0.3.6. Valmius ja toimiminen hätätilanteissa Hyväksyjä: Ari Vähämöttönen

Järvenpään Auto-Arita

Versio: 10.8.2011 versio 1.1

1. Pelastussuunnitelma. Yrityksellämme on ajan tasalla oleva pelastussuunnitelma.

2. Toimintatapa hätätilanteessa on kuvattu Tapaturma-ohjeessa.

Hätätilanteet ja läheltä piti -tilanteet käsitellään välittömästi hätätilanteen jälkeen ja kirjataan poikkeamiksi, sekä pohditaan ja kirjataan, kuinka vastaava voidaan ennaltaehkäistä.

3. Henkilöstön valmiutta ylläpidetään:

- EA-koulutuksilla

4. Tiedottaminen ympäristövahingoissa. Ympäristövahingosta mediaa tiedottaa jälkimarkkinointipäällikkö Ari Vähämöttönen.

ISO 14001

Ohje:

0.4. Tarkastukset ja korjaavat toimenpiteet

Tekijä: Tuomas Mörk

0.4.1. Tarkkailu, mittaukset, vaatimusten täyttyminen

Hyväksyjä: Ari Vähämöttönen

Järvenpään Auto-Arita

Versio: 25.7.2011 versio 1.1

1) TARKKAILU JA MITTAUKSET:

Yrityksessä seurataan säännöllisesti niitä toimintoja, joilla on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Näitä ovat mm:

- kaivojen tarkastukset
- jätteiden käsittely
- energian kulutus

Raportit ja muistiot ovat henkilöstön nähtävillä ympäristökäsikirjassa ja töiden vastaanoton arkistokaapissa. Ympäristötulokset ovat henkilöstön nähtävillä taukotilassa ja ne käydään läpi osastopalavereissa.

2) VAATIMUSTEN TÄYTTYMINEN:

Lakisääteiset ja muut vaatimukset on koottu Ympäristönäkökohdat-dokumenttiin (excel- taulukko), johon on myös kirjattu näiden vaatimusten täyttyminen. Vaatimusten täyttymistä arvioidaan ympäristöjohtoryhmässä.

3) LAKISÄÄTEISET VAATIMUKSET – PÄIVITYS:

Uudet lakisääteiset vaatimukset saamme tietoomme AKL:stä. Lakimuutokset käsitellään johtoryhmässä ja kirjataan muistioon. Mikäli vaatimus vaikuttaa toimintaamme, lisätään uusi vaatimus Ympäristönäkökohdat-dokumenttiin.

Muita vaatimuksia ovat mm.

- Maahantuojaan vaatimukset.
- AKL Vihreä Kirjan vaatimukset

Nämä käsitellään vastaavasti kuin lakisääteiset vaatimukset.

ISO 14001

Ohje:

0.4. Tarkastukset ja korjaavat toimenpiteet

Tekijä: Tuomas Mörk

0.4.2. Poikkeamat sekä korjaavat ja ehkäisevät toimenpiteet

Hyväksyjä: Ari Vähämöttönen

Järvenpään Auto-Arita

Versio: 19.5.2011 versio 1.1

Poikkeamat tunnistetaan sisäisten auditointien, asiakas/henkilöstöpalautteiden, reklamaatioiden ja itsearvioinnin, normaalin tarkastustoiminnan kautta.

Mahdollisia ympäristöpoikkeamia ovat esim. tulipalo sekä polttoaine- ja öljyvuodot. ”Läheltä piti” -tilanteeksi rekisteröidään esimerkiksi auton hitsauksessa syttynyt palonalku auton rakenteessa, joka itse sammutetaan.

Kaikki poikkeamat ja vaaratilanteet dokumentoidaan.

Ympäristöjohtoryhmä käsittelee välittömästi ilmitulleet poikkeamat sekä suunnittelee ja toteuttaa korjaavat toimenpiteet.

Prosessi käydään läpi yhdessä henkilöstön kanssa.

Uusi toimintatapa kirjataan.

Uusi toimintaprosessi katselmoidaan sisäisessä auditoinnissa.

Liite: poikkeamaraportti ISO14001.doc

ISO 14001

Ohje:

0.4. Tarkastukset ja korjaavat toimenpiteet

Tekijä: Tuomas Mörk

0.4.3. Tiedostot

Hyväksyjä: Ari Vähämöttönen

Järvenpään Auto-Arita

Versio: 8.6.2011 versio 1.1

Ympäristöjärjestelmä sisältää seuraavat dokumentit ja tallenteet:

- a) Jätehuollon perussuunnitelmat
- b) Kemikaalikartoitus
- b) koulutussuunnitelma
- c) ongelmajätteen siirtoasiakirjat, öjykaivojen seuranta
- d) sisäiset auditointiraportit
- e) poikkeamaraportit
- f) johdon katselmusmuistio
- g) tulokset: jätemäärät, energiankulutus jne.
- h) Ympäristönäkökohdat -dokumentti

2. Tiedostot on tallennettu ympäristökäsikirjaan ja mappiin.

3. Vastuhenkilö ylläpidossa on Ari Vähämöttönen.

ISO 14001

Ohje:

0.4. Tarkastukset ja korjaavat toimenpiteet

Tekijä: Tuomas Mörk

0.4.4. Sisäinen auditointi

Hyväksyjä: Ari Vähämöttönen

Järvenpään Auto-Arita

Versio: 8.6.2010 versio 1.1

Tavoite:

Tavoitteena on varmistaa, että toimimme ISO14001 -vaatimusten mukaisesti. Poikkeamien johdosta korjatut toimintamallit valitaan myös auditoinnin kohteiksi.

Toimintamalli ja aikataulu:

Sisäinen auditointi suoritetaan 6 kk välein ristiin osastojen välillä. Auditointi sisällytetään Kaizen-toimintaan.

Raportointi:

Auditoinnin tulos raportoidaan liikkeen johtoryhmälle, jossa tulokset käsitellään, ja joka päättää tarvittavista korjaustoimenpiteistä.

Sisäisen auditoinnin lomakepohja liitteenä (sisäinenauditointi.doc)

ISO 14001

Ohje:

0.5. Johdon katselmus

Tekijä: Tuomas Mörk

0.5.1. Johdon katselmus

Hyväksyjä: Ari Vähämöttönen

Järvenpään Auto-Arita

Versio: 12.8.2011 versio 1.1

- Ympäristöjohtoryhmä kokoontuu kerran vuodessa
- Katselmukseen osallistuu Tomi Orava, Ari Vähämöttönen ja Antti Virtanen. Kokouksesta kirjataan muistio ja päätökset / muutokset esitetään koko henkilöstölle
- Kehitystoimenpiteet saatetaan käytäntöön niin pian kuin mahdollista, mm. Kaizen toiminnan avulla

ESITYSLISTA

- tulokset
- tavoitteet
- sisäisten auditointien tulokset
- korjaustoimenpiteiden tila
- lakisääteisten ja muiden vaatimusten täyttymisen arviointi
- uusien vaatimusten aiheuttamat toimenpiteet
- palautteet
- aloitteet
- kaizen-ehdotukset

Jätehuolto

Ohje:

0.1. Suunnitelmat

Tekijä: Tuomas Mörk

0.1. Suunnitelmat

Hyväksyjä: Ari Vähämöttönen

Järvenpään Auto-Arita

Versio: 8.8.2011 versio 1.1

Lomakkeet:

Jätehuollon suunnitelmat

Viranomaisyhteydet

Kaivojen tarkastus

Jäteastioiden ja kaivojen sijaintikartat

Kemikaalit

Ohje:

0.1. Suunnitelmat

Tekijä: Tuomas Mörk

0.1. Suunnitelmat

Hyväksyjä: Ari Vähämöttönen

Järvenpään Auto-Arita

Versio: 20.7.2011 versio 1.1

Liitteenä Auto-Aritan ja Auto-Arikon käyttämät kemikaalit sekä Puskan automaalaamon kemikaalit.